

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Μας Χριστίνα Ελένη

Ξ2020020

ΘΕΜΑ:

Ο έμφυλος λόγος σε διοικητικά έγγραφα μετά την έκδοση του “Οδηγού Χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα”

Research Project:

Gendered discourse in administrative documents after the publication of the Greek
Guide for the non-sexist language in administrative documents

Επόπτριες:

Τσίγκου Μαρία

Σωσώνη Βιλελμίνη

Κέρκυρα, Ιούνιος 2024

Ο έμφυλος λόγος σε διοικητικά έγγραφα μετά την έκδοση του «Οδηγού Χρήσης μη
σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα»

Gendered discourse in administrative documents after the publication of the Greek
Guide for the non-sexist language in administrative documents

Πίνακας περιεχομένων

Πρόλογος.....	6
Prologue	7
Θεωρητικό Μέρος.....	8
1. Γλώσσα και Φύλο	8
1.1 Συμπεριληπτική ή ουδέτερη ως προς το φύλο γλώσσα.....	8
1.2 Η σχέση του Λόγου και του Φύλου	8
1.3 Ο γλωσσικός σεξισμός	9
2. Τα γραμματικά γένη, η γενικευτική χρήση του αρσενικού και το φαινόμενο “blanket masculine”	9
2.1 Τα γραμματικά γένη	9
2.2 Η γενικευτική χρήση του αρσενικού.....	10
2.3 Το φαινόμενο “blanket masculine”	11
3. Η έκδοση του «Οδηγού Χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα».....	12
3.1. Προτάσεις Οδηγού	12
4. Τα σώματα κειμένων	13
4.1 Τί είναι τα σώματα κειμένων;.....	14
4.2 Σχεδιασμός σωμάτων κειμένων	15
4.3 Πλεονεκτήματα των σωμάτων κειμένων	15
5. Μεθοδολογία της έρευνας.....	16
5.1 Προετοιμασία για την έρευνα.....	17
5.2 Μέθοδος δειγματοληψίας	17
5.3 Αρχειοθέτηση των ερευνητικών μονάδων.....	18
5.4 Ταξινόμηση των ερευνητικών μονάδων.....	18
5.5 Αναλυτική περιγραφή των δειγμάτων	19

5.6 Στόχος της ανάλυσης.....	21
6. Ποιοτική Έρευνα	22
I. ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ.....	22
II. ΕΚΘΕΣΕΙΣ.....	24
III. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ.....	25
IV. ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΙΣ.....	26
7. Ποσοτική Έρευνα	27
I. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	29
II. ΔΗΜΟΙ	31
III. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ (Αποφάσεις, Εκθέσεις, Προσκλήσεις).....	33
8. Πορίσματα έρευνας.....	36
9. Συμπεράσματα	41
10. Βιβλιογραφία	43
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	46

Πρόλογος

Το 2014, συντάχθηκε ο «Οδηγός Χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα» με σκοπό την εξάλειψη των φαινομένων του γλωσσικού σεξισμού στα εν χρήση δημόσια έγγραφα. Η εργασία, όπως φαίνεται κι από τον τίτλο έχει ως στόχο, μέσα από την έρευνα, να αναδείξει αν και κατά πόσο οι συντάκτριες και οι συντάκτες των διοικητικών εγγράφων εφαρμόζουν τις προτάσεις του εν λόγω Οδηγού. Η εργασία χωρίζεται σε δύο μέρη: το θεωρητικό και το ερευνητικό. Στο θεωρητικό μέρος, παρουσιάζονται θεωρίες που συσχετίζουν τις έννοιες της γλώσσας και του φύλου, αναλύεται η έννοια της συμπερίληψης, γίνεται αναφορά στον Οδηγό και τις προτάσεις του και επιχειρείται μια εισαγωγή στη θεωρία των σωμάτων κειμένων που θα χρησιμοποιηθεί στη συνέχεια. Στο ερευνητικό μέρος, διατυπώνονται τα ερευνητικά ερωτήματα και ακολουθώντας τους θεωρητικούς άξονες της γλωσσολογίας των σωμάτων κειμένων εξετάζεται ποιοτικά και ποσοτικά ένα τυχαίο δείγμα εν χρήσει δημοσίων εγγράφων της δεκαετίας 2014-2024. Η εργασία ολοκληρώνεται με την καταγραφή των πορισμάτων, τα συμπεράσματα της έρευνας και τη βιβλιογραφία.

Η παρούσα ερευνητική πτυχιακή εργασία, αποτελεί το τελευταίο ολοκληρωμένο έργο μου υπό την ιδιότητα της προπτυχιακής φοιτήτριας στο Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας (ΤΞΓΜΔ) του Ιονίου Πανεπιστημίου. Ευχαριστώ θερμά τις επόπτριες καθηγήτριες για την πολύτιμη καθοδήγηση στη συγγραφή της παρούσας εργασίας, αλλά και για όλες τις φορές που μοιράστηκαν τις γνώσεις και την εμπειρία τους μαζί μου, άκουσαν και συναισθάνθηκαν τους προβληματισμούς μου, ως μελλοντική συναδέλφισσα, και λειτούργησαν μεντορικά στη χάραξη της δικής μου μορφωτικής και επαγγελματικής πορείας. Τέλος, ευχαριστώ και την οικογένειά μου για την αδιάκοπη στήριξη, καθ' όλη τη διάρκεια των φοιτητικών μου χρόνων.

Prologue

In 2014, the Greek *Guide for the non-sexist language in administrative documents* was drafted, to eliminate the phenomena of linguistic sexism in public documents in use. The paper, as the title indicates, aims through research, to show whether and to what extent, the authors of administrative documents implement the recommendations of this Guide. The paper is divided into two parts: theoretical and research. The theoretical part includes theories relating the concepts of ‘language’ and ‘gender’, the concept of ‘inclusion’, the Greek Guide and its recommendations and an introduction to the corpus linguistics theory, which will be used in the following part. In the research part, the research questions are formulated and, following the theoretical axes of the corpora linguistics, a random sample of in-use public documents from 2014-2024 is examined qualitatively and quantitatively. The paper concludes with a record of the findings, the conclusions of the research and the bibliography.

The present research thesis is my last completed project as an undergraduate student at the Department of Foreign Languages, Translation and Interpreting (DFLTI) of the Ionian University. I would like to thank my supervisors for their valuable guidance in the writing of this thesis and for all the times they shared their knowledge and experience with me, listened and empathized with my concerns as a future colleague, and mentored me in charting my own educational and professional course. Finally, I would like to thank my family for their continuous support throughout my student years.

Θεωρητικό Μέρος

1. Γλώσσα και Φύλο

1.1 Συμπεριληπτική ή ουδέτερη ως προς το φύλο γλώσσα

Η έννοια της γλωσσικής συμπερίληψης απασχολεί εδώ και αρκετά χρόνια το πεδίο της γλωσσολογίας και ανάλυσης του λόγου. Η συμπεριληπτική ή ουδέτερη ως προς το φύλο γλώσσα, ορίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (2018), ως «η χρήση μη σεξιστικής και δίκαιης ως προς το φύλο γλώσσας». Επιτυγχάνεται μέσω της αποφυγής χρήσης λέξεων ή εκφραστικών σχημάτων, που μπορεί να υποδηλώνουν ανισότητα και υπεροχή του αρσενικού φύλου και οι οποίες ενισχύουν τη διάκριση μεταξύ των φύλων και την απαξίωση της χρήσης του θηλυκού. Αν και το ζήτημα έχει γνωρίσει μεγάλη έξαρση τα τελευταία χρόνια, η συζήτηση έχει ξεκινήσει ήδη από τη δεκαετία του '70 με τις φεμινίστριες γλωσσολόγους να επιχειρούν την ουσιαστική ανάδειξη της διάκρισης των δύο φύλων, που έχει περάσει και στη γλώσσα (Πηλαβάκη, 2016).

1.2 Η σχέση του Λόγου και του Φύλου

Αφετηρία στην ανάπτυξη της έννοιας της συμπεριληπτικής ως προς το φύλο γλώσσας, υπήρξε η διαχρονικά άνιση προσέγγιση των κοινωνικών φύλων σε γραπτό και προφορικό λόγο, τόσο στην καθημερινή ζωή, όσο και στα δημόσια και πολιτικά δρώμενα. Αυτή η κοινωνική, και γλωσσική κατ' επέκταση, ανισότητα αποτελεί τον πυρήνα πολλών θεωριών, που συνδέουν τον Λόγο (*Discourse*) με το κοινωνικό Φύλο (*Gender*), που διαφέρει από το βιολογικό (*Sex*) (Holmes, 2016: 200).

Ο λόγος, κατά τον Fairclough (2003) αποτελεί έναν «θεσμοποιημένο τρόπο σκέψης, προβληματισμού και θεώρησης των πραγμάτων», που είναι παγιωμένος και αντικατοπτρίζεται στις εκάστοτε πρακτικές της κοινωνίας (από Γκασούκα & Γεωργαλλίδου, 2018:16). Στην περίπτωση των έμφυλων λόγων (*gendered discourses*), ο τρόπος που χρησιμοποιείται η γλώσσα φανερώνει συγκεκριμένες ιδέες και προάγει έμμεσα, ή και άμεσα, κοινωνικές ιδεολογίες, που εν μέρει σχετίζονται με το φύλο (Eckert & MacConnell- Ginet, 2003). Η Spender (1980: 93), μάλιστα, για τη γλώσσα

γενικότερα, ισχυρίζεται πως είναι δημιούργημα του ανδρικού φύλου (man made) και ως εκ τούτου είναι δομημένη πάνω σε κανόνες «φιλικά προσκείμενους» προς τους άνδρες (man-made rules). Έτσι, οι γυναίκες αναλαμβάνουν - συχνά ασυνείδητα - το δύσκολο έργο της προσαρμογής ή αντίστασης κατά των «κανόνων», προκειμένου να μπορούν να εκφράσουν τη γυναικεία τους φύση και να απαλλαγούν από τα σεξιστικά στερεότυπα, που αναπαράγονται μέσω της γλώσσας.

1.3 Ο γλωσσικός σεξισμός

Κάπως έτσι, σήμερα η έννοια του «γλωσσικού σεξισμού» βρίσκεται στο επίκεντρο του επιστημονικού ενδιαφέροντος. Ο όρος «σεξουαλικός ρατσισμός» ή «σεξισμός», περιλαμβάνει το σύνολο των κοινωνικών πρακτικών, μέσω των οποίων τα άτομα ανάλογα με το φύλο τους υποβαθμίζονται (Τσοκαλίδου, 1996: 16). Ο σεξισμός, προκύπτει από την αντίληψη, ότι ένα φύλο είναι αυτό που υπερισχύει λόγω βιολογικών διαφορών. Η αβάσιμη κατά τ' άλλα αυτή αντίληψη, αποτελεί μέχρι και σήμερα τον θεμέλιο λίθο όλων των πατριαρχικών κοινωνιών, ενισχύοντας τις σχέσεις εξουσίας μεταξύ των φύλων (Μαλτέζου & Κουλαουζίδης, 2020: 93) και επηρεάζοντας, φυσικά, και τη γλώσσα. Ο όρος «γλωσσικός σεξισμός», λοιπόν, αναφέρεται στις γλωσσικές αυτές επιλογές που προσδίδουν στο αρσενικό γένος προνομιούχα θέση σε σχέση με το θηλυκό. Με άλλα λόγια, *πρόκειται για τη γλωσσική αλληλεπίδραση εντός μιας πατριαρχικής κοινωνίας, όπου η γλώσσα παρουσιάζει ακριβώς τις σχέσεις εξουσίας που υπάρχουν μεταξύ των φύλων και λειτουργεί με τρόπο τέτοιο, ώστε η εξουσία του ανδρικού φύλου να διαιώνίζεται και να νομιμοποιείται εις βάρος των γυναικών* (Μπουρντιέ, 1996, από Γκασούκα & Γεωργαλλίδου, 2018).

2. Τα γραμματικά γένη, η γενικευτική χρήση του αρσενικού και το φαινόμενο “blanket masculine”

2.1 Τα γραμματικά γένη

Σε αυτό το σημείο, αξίζει να αναφερθεί ότι η διαδικασία της «εξυγίανσης» του λόγου από τον γλωσσικό σεξισμό, ιδιαίτερα στις γλώσσες με γραμματικά γένη, όπως

λ.χ. τα γαλλικά, τα ισπανικά, τα γερμανικά και, φυσικά, τα ελληνικά, αποτελεί μεγάλη πρόκληση. Αν αναλογιστούμε τη δομή της ελληνικής γλώσσας, γενικότερα, και παρατηρήσουμε τον τρόπο με τον οποίο τη χρησιμοποιούμε ακόμη και σε μια απλή, καθημερινή συναναστροφή, θα διαπιστώσουμε πόσο έντονη χρήση του αρσενικού γένους κάνουμε ασυναίσθητα. Η θέση ισχύος που κατέχει το αρσενικό φύλο γίνεται αντιληπτή σε πολλά επίπεδα ανάλυσης της γλώσσας: γραμματικό, συντακτικό, σημασιολογικό, μορφολογικό (Τσαμπούκας, 2017: 196). Η ελληνική γραμματική, για παράδειγμα, δίνει προτεραιότητα στο αρσενικό γένος και μετά ακολουθούν το θηλυκό και το ουδέτερο. Ακόμη, πολλές φορές για την ορθή σύνταξη μιας περιόδου και για λόγους συνεκτικότητας δεν είναι εφικτό να αποφευχθεί η χρήση του γραμματικού γένους ή του άρθρου (Gygax, 2019). Αυτό, έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν περιορισμοί, ως προς το ποιες αλλαγές δύναται να γίνουν, προκειμένου να επιτευχθεί η γλωσσική συμπερίληψη.

2.2 Η γενικευτική χρήση του αρσενικού

Κάπως έτσι καταφεύγουμε στη γενικευτική/ γενετική χρήση του αρσενικού (Παυλίδου, 2006: 41), τα “masculine-male generics”, αλλιώς κατά τον Gygax (2019): τη συμπεριληπτική χρήση του αρσενικού γένους για αναφορά και στα δύο φύλα.

Είναι πολύ σημαντικό να κατανοήσουμε την επίδραση που έχουν αυτές οι γενικεύσεις στην εξέλιξη της γλώσσας και, κατ' επέκταση, της κοινωνίας μας. Ας δούμε για παράδειγμα το εξής:

(1) Οι μαθητές κάνουν μάθημα.

με τη λέξη *μαθητές* καταλαβαίνουμε τόσο τους μαθητές, όσο και τις μαθήτριες. Γι' αυτό και συνήθως δεν νιώθουμε καν την ανάγκη να προσθέσουμε τη λέξη μαθήτριες, αφού το *μαθητές* από μόνο του θεωρητικά περιλαμβάνει και τα δύο γένη (Παυλίδου, 2006: 41). Ας δούμε τώρα και αυτό:

(2) Η κυρία και ο κύριος φαίνονται ευτυχισμένοι.

(3) *Η κυρία και ο κύριος φαίνονται ευτυχισμένες.

Τα δύο παραπάνω παραδείγματα, αποτελούν κι αυτά *απόδειξη της κυριαρχίας του αρσενικού γένους*. Η κυριαρχία του αυτή του επιτρέπει να καθορίζει το γένος όλων

των ονομάτων της πρότασης και των περιφερειακών τους στοιχείων (παράδειγμα 2) (Παυλίδου, 2006: 42, από Αθανασίου, 2022). Αν τώρα επιλέξουμε να θέσουμε ως κυρίαρχο γένος το θηλυκό (παράδειγμα 3), όχι μόνο θα προκύψουν *αντιγραμματικοί τύποι*, αλλά ενδεχομένως το αποτέλεσμα να θεωρηθεί και *προσβλητικό για τα αρσενικά μέλη της πρότασης* (Παυλίδου, 2006: 42).

Φυσικά, οι γενικεύσεις αυτές δεν επιλύουν το ζήτημα, αλλά αντιθέτως θα λέγαμε ότι προάγουν την κουλτούρα του γλωσσικού σεξισμού, ενισχύουν την αναπαραγωγή των έμφυλων στερεοτύπων και αποτελούν τροχοπέδη στην αντιμετώπιση του φαινομένου.

2.3 Το φαινόμενο “blanket masculine”

Κάτι ανάλογο παρουσιάζεται και με το φαινόμενο του “blanket masculine”, όπως εύστοχα ονόμασαν οι Καλφαδοπούλου & Τσίγκου (2022). Πρόκειται για τις γλώσσες, στις οποίες ενώ ορισμένες έννοιες εμφανίζουν τόσο αρσενική, όσο και θηλυκή μορφή (επιθέματα, αντωνυμίες, μετοχές, τύποι επιθέτων), συμβαίνουν τα εξής: α) χρησιμοποιείται μόνο το αρσενικό γένος, στον πληθυντικό, για να συμπεριλάβει και τα δύο γένη (πχ. *καθηγητές και μαθητές απεργούν*), β) σε πολλά επαγγέλματα δεν υπάρχει ο θηλυκός τύπος για το επάγγελμα και/ή έχουν μόνο αρσενική κατάληξη (π.χ. *μπογιατζής, λεωφορειατζής* κλπ.) και τέλος γ) για πολλά επαγγέλματα η διαφοροποίηση μεταξύ των φύλων γίνεται βάσει του άρθρου, αλλά ακόμη και τότε, η κατάληξη είναι καθαρά αρσενική (πχ. *ο/η γιατρός, ο/η δικηγόρος* κλπ.) (Kalfadopoulou & Tsigou, 2022).

Η γλώσσα, όπως υποστηρίζει και η Φραγκουδάκη (1987α: 24) δεν είναι αθώα. Τα όσα λέμε πηγάζουν από την κοινωνικοπολιτική πραγματικότητα και έχουν επιπτώσεις σε αυτή και σε εμάς. Ο γλωσσικός σεξισμός δεν είναι το αποτέλεσμα μιας κακής ή ανεπαρκούς δομής της γλώσσας, αλλά μιας «κανονικότητας της αρσενικής ιδιότητας των κοινωνικών τίτλων» (Φραγκουδάκη, 1995, από Τσοκαλίδου, 1996: 20).

Για όλα αυτά, σήμερα σε εθνικό και διεθνές επίπεδο, καταβάλλονται προσπάθειες, με σκοπό στην Ελλάδα, αλλά και την Ευρωπαϊκή Ένωση γενικότερα, να εξαλειφθεί, ή τουλάχιστον να περιοριστεί, όσο το δυνατόν σε μεγαλύτερο βαθμό, οποιασδήποτε μορφής αναπαραγωγή όλων αυτών των έμφυλων στερεοτύπων μέσω του λόγου, και δη του δημοσίου.

Ας μην ξεχνάμε, άλλωστε, ότι η διάκριση μεταξύ των φύλων, ιδιαίτερα στο δημόσιο λόγο, υπονοεί αυτόματα και διάκριση στη δημόσια ζωή, τα δικαιώματα και τις ευκαιρίες. Αυτό είναι κάτι που δεν αρμόζει στο δημοκρατικό πολίτευμα της χώρας μας, αλλά ούτε αντιπροσωπεύει και τον πολυδεκτικό χαρακτήρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

3. Η έκδοση του «Οδηγού Χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα»

Υπό αυτό το πρίσμα σκέψης, για πρώτη φορά, το 2014 έχουμε την επίσημη έκδοση του «Οδηγού Χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα» (στο εξής *Οδηγός*), μια πρωτοβουλία της Γενικής Γραμματείας Ισότητας Φύλων. Η έκδοση του Οδηγού, είναι το αποτέλεσμα μιας μακράς έρευνας και έχει ως στόχο την ανάδειξη του γλωσσικού σεξισμού στο δημόσιο λόγο, όπως αυτός εκφέρεται στο σύνολο (σχεδόν) των εν χρήσει διοικητικών εγγράφων (υπουργείων, περιφερειών και δήμων) και, βέβαια, την εξάλειψη των έμφυλων στερεοτύπων που αναπαράγονται μέσω αυτών και προάγουν τη διάκριση μεταξύ των κοινωνικών φύλων: του άνδρα και της γυναίκας (Γκασούκα & Γεωργαλλίδου, 2018: 16).

Ο Οδηγός περιλαμβάνει συγκεκριμένα παραδείγματα προς αποφυγήν, ενώ παράλληλα αναφέρονται συστάσεις, παρατηρήσεις, οδηγίες και πρακτικές συμβουλές, που αν ακολουθηθούν θα βοηθήσουν ουσιαστικά στην εξάλειψη του φαινομένου. Στην επόμενη υποενότητα θα δούμε πιο αναλυτικά τις προτάσεις που δίνονται για την επίλυση των διαφόρων γλωσσικών ζητημάτων.

3.1. Προτάσεις Οδηγού

Η ομάδα συγγραφής του Οδηγού, συγκέντρωσε όλες τις περιπτώσεις γλωσσικού σεξισμού που εντόπισε κατά την έρευνά της στα εν χρήσει δημόσια έγγραφα και προτείνει ουσιαστικούς τρόπους, προκειμένου να υπάρχει συμπερίληψη (Γκασούκα & Γεωργαλλίδου, 2018:109-110).

Οι λύσεις που προτείνονται είναι οι ακόλουθες:

- 1) Για τα ονόματα (επαγγέλματα, ιδιότητες κλπ.) που συνήθως προτιμάται η χρήση της κατάληξης -ος, ως κοινή και για τα δύο φύλα: να γίνεται

ταυτόχρονη αναφορά με τη χρήση και των δύο γραμματικών γενών και την αποκλειστική χρήση του θηλυκού αν το έγγραφο προορίζεται για γυναίκες.

- 2) Για το άρθρο: να γίνεται διπλή σήμανση π.χ. *τις/τους υπαλλήλους* ή σε περίπτωση μορφολογικά κοινής κατάληξης να αναγράφεται 'γυναίκες και άνδρες' π.χ. *γιατροί, γυναίκες και άνδρες*.
- 3) Για τα προσαρτήματα των ονοματικών φράσεων: καθώς μορφολογικά δεν εκφέρεται γένος, να γίνεται διπλή σήμανση (της/του υπεύθυνου προέδρου)
- 4) Για τις αντωνυμίες: διπλή αναφορά π.χ. *όσες/όσοι, άλλες/άλλοι*.
- 5) Για τη σειρά των όρων: η ομάδα του Οδηγού τονίζει ότι η σειρά των όρων θα έχει *αφυπνιστική λειτουργία*. Γι' αυτό και προτείνει την πρόταξη του θηλυκού: *η/ο, την/τον υποψήφια/ο*.
- 6) Για τους ουδέτερα ως προς το φύλο όρους: επειδή το κείμενο το αντιλαμβανόμαστε ως ολότητα, αν υπάρχει εκτεταμένη χρήση του αρσενικού γραμματικού γένους, τότε και οι ουδέτερες φράσεις θα ερμηνεύονται ως αρσενικές.

Σε κάθε περίπτωση, η ομάδα του Οδηγού, προτρέπει τις/τους συντάκτριες/ες των δημοσίων εγγράφων να μην αφήνουν τις γυναίκες στην αφάνεια και να μην συμβάλλουν στην αναπαραγωγή των έμφυλων στερεοτύπων μέσω του λόγου. Οι γλωσσικές επιλογές θα πρέπει να γίνονται συνειδητά, προκειμένου να σπάσει αυτό το κατεστημένο.

Στο ερευνητικό μέρος της εργασίας, θα διερευνήσουμε αν οι συντάκτριες/ες του δείγματος των δημοσίων εγγράφων που συλλέχθηκε, εφαρμόζουν τις προτάσεις του Οδηγού.

4. Τα σώματα κειμένων

Για τους σκοπούς της έρευνας, όπως θα δούμε και στο ερευνητικό μέρος της παρούσας εργασίας, έπρεπε πρώτα να δημιουργηθούν σώματα κειμένων. Τα σώματα κειμένων είναι χρήσιμα σε πολλές πτυχές της γλώσσας και δεν αφορούν έναν και μόνο κλάδο της γλωσσολογίας (Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 22). Τί νοείται όμως ως «σώμα κειμένων» στη γλωσσολογία, πώς συγκροτείται και σε τί μας χρησιμεύει στην ανάλυση του λόγου;

4.1 Τί είναι τα σώματα κειμένων;

Σύμφωνα με τον Sampson, το σώμα κειμένων (corpus) είναι «ένα εκτεταμένο δείγμα αυθεντικής χρήσης της υπό εξέταση γλώσσας, που συγκροτείται και χρησιμοποιείται ως πηγή στοιχείων για τη δημιουργία ή εξέταση υποθέσεων για τη φύση της γλώσσας» (2001: 6). Για τους McEnery και Wilson (1996: 177) πάλι, το σώμα κειμένων είναι κάθε «πεπερασμένη συλλογή μηχανο-αναγνώσιμων κειμένων, επιλεγμένων έτσι ώστε να είναι όσο το δυνατό πιο αντιπροσωπευτική μιας γλώσσας ή γλωσσικής ποικιλίας», ενώ ο Sinclair (1996) υποστηρίζει ότι πρόκειται για «συλλογή τμημάτων γλώσσας, τα οποία επιλέγονται και διατάσσονται σύμφωνα με συγκεκριμένα γλωσσολογικά κριτήρια, έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως αντιπροσωπευτικό δείγμα μιας συγκεκριμένης γλώσσας». Με άλλα λόγια, ένα «σώμα κειμένων» είναι μια βάση γλωσσικών δεδομένων, τα οποία συλλέχθηκαν από τους ήδη υπάρχοντες πόρους, και όχι μέσω πειραματικών διαδικασιών, και τα οποία μας επιτρέπουν να παρατηρήσουμε και να εξαγάγουμε συμπεράσματα για μια γλώσσα (Γούτσος & Φραγκάκη, Εισαγωγή στη γλωσσολογία σωμάτων κειμένων, 2015: 15).

Με τον ορισμό του ο Sampson (2001) *δίνει έμφαση στο γεγονός ότι τα δεδομένα που αντλούμε από ένα σώμα κειμένων δεν προσφέρουν από μόνα τους απαντήσεις σε γλωσσολογικά ερωτήματα, αλλά αποτελούν την αφετηρία για να διατυπωθούν σχετικές υποθέσεις, που θα μας οδηγήσουν στις απαντήσεις* (Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 15). Με άλλα λόγια, όπως ισχυρίζεται και ο Saussure (1979) «αντί το αντικείμενο να προηγείται της άποψης, θα λέγαμε ότι η άποψη δημιουργεί το αντικείμενο» (από Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 22).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει και η λέξη «δείγμα», στον ορισμό του Sampson. Παρά τη μεγάλη πρόοδο της τεχνολογίας μπορούμε να αντιληφθούμε πως είναι αδύνατον να χωρέσει ολόκληρη η παραγωγή μιας γλώσσας σε μία μηχανή. Έτσι, εξετάζουμε ένα τυχαίο γλωσσικό «δείγμα», που είναι αντιπροσωπευτικό, όπως αναφέρεται και στον ορισμό των McEnery & Wilson, της εκάστοτε γλωσσικής κοινότητας που μελετάται. Τα δύο αυτά στοιχεία της «δειγματοληψίας» και της «αντιπροσωπευτικότητας» αποτελούν τον πυρήνα των θεωριών που έχουν αναπτυχθεί για τα σώματα κειμένων.

4.2 Σχεδιασμός σωμάτων κειμένων

Όταν σχεδιάζεται ένα σώμα κειμένων πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν οι εξής παράμετροι: το μέγεθος (ανάλογα και με το στόχο), το περιεχόμενο (κειμενικό είδος, θεματολογία, γνωστικό αντικείμενο κλπ., βλ. Γεωργακοπούλου & Γούτσος 2011: 54), η δειγματοληψία και η αντιπροσωπευτικότητα (τυχαία και αντιπροσωπευτική εικόνα της γλώσσας), η τήρηση μεταδεδομένων (τεκμήρια, βλ. Burnard, 2005: 31) και η διαθεσιμότητα του απαιτούμενου γλωσσικού υλικού (Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 38-42).

Αφού λοιπόν συλλέξουμε γλωσσικό υλικό βάσει αυτών των παραμέτρων, δημιουργούμε το ηλεκτρονικό, πλέον, σώμα κειμένων (electronic corpus, ταυτόσημο σήμερα με το corpus). Αξίζει να σημειωθεί ότι η εξέλιξη της τεχνολογίας έχει βοηθήσει σημαντικά στη διαδικασία της συλλογής και αποθήκευσης, αλλά και της ανάλυσης του γλωσσικού υλικού (Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 210). Μόλις έχουμε έτοιμο το σώμα, το περνάμε σε ένα πρόγραμμα επεξεργασίας σωμάτων, όπως το Sketch Engine, το Atlas.ti και το AntConc (το οποίο χρησιμοποιήθηκε και για τους σκοπούς της παρούσας έρευνας, όπως θα δούμε και στη συνέχεια) και έπειτα εισάγουμε λέξεις-κλειδιά (keywords) που θα μας βοηθήσουν να αντλήσουμε ποσοτικά δεδομένα και να καταλήξουμε σε ένα συμπέρασμα (Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 210).

4.3 Πλεονεκτήματα των σωμάτων κειμένων

Όπως αναφέραμε και νωρίτερα, τα σώματα κειμένων βασίζονται σε αυθεντικά δείγματα της γλωσσικής χρήσης και όχι σε κατασκευασμένες δομές. Συγκροτούνται από υλικό αυθόρμητης και πραγματικής γλωσσικής διαδικασίας, το οποίο δεν δημιουργήθηκε για τους σκοπούς της γλωσσολογικής ανάλυσης και, επομένως, *παρακάμπτει* το «παράδοξο του παρατηρητή» («η γλωσσική συμπεριφορά των πληροφορητών αλλάζει με την παρουσία του ερευνητή», από Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 18), εξασφαλίζοντας αφιτράριστες πληροφορίες για τη γλώσσα. Όπως, άλλωστε, υποστηρίζει και ο Labov (1972) «στόχος της γλωσσολογικής έρευνας στην κοινότητα θα πρέπει να είναι να ανακαλύψει πώς μιλούν οι άνθρωποι όταν δεν παρατηρούνται συστηματικά· ωστόσο, μπορούμε να αποκτήσουμε αυτά τα δεδομένα μόνο με τη συστηματική παρατήρηση» (Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 18). Επομένως,

τα αποτελέσματα βασίζονται σε ποσοτικά δεδομένα που προέρχονται από αντικειμενικές αναλύσεις. Ακόμη, όπως είδαμε και παραπάνω, η ψηφιακή αποθήκευση των σωμάτων κειμένων επιτρέπει την πιο άμεση επεξεργασία τους, καθιστώντας δυνατή την ποσοτική ανάλυση και δίνοντας, έτσι, την ευκαιρία να αναλυθεί ένα πλήθος γλωσσικών φαινομένων που θα δημιουργήσουν νέα ερωτήματα ή θα δώσουν απαντήσεις σε ήδη υπάρχοντα (Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 18).

Επομένως, μπορούμε να αντιληφθούμε για ποιους λόγους η ανάλυση των σωμάτων κειμένων θεωρείται ένα τόσο σημαντικό εργαλείο για τη γλωσσολογία. Ωστόσο, θα πρέπει να έχουμε πάντοτε κατά νου ότι τα σώματα κειμένων δεν μπορούν να δώσουν απαντήσεις σε όλα τα γλωσσολογικά ερωτήματα με ακρίβεια, καθώς *παρουσιάζουν τη γλώσσα εκτός περικειμένου* και τα ευρήματα που προκύπτουν δεν στηρίζονται σε κάποια θεωρία (Γούτσος & Φραγκάκη, 2015: 19).

5. Μεθοδολογία της έρευνας

Για την υλοποίηση της παρούσας έρευνας, αρχικά επιλέχθηκε η θεματική της και έπειτα ξεκίνησε η συλλογή του γλωσσικού και βιβλιογραφικού υλικού. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε η ποιοτική και ποσοτική ανάλυση των συλλεχθέντων δειγμάτων και, τέλος, έγινε η καταγραφή των αποτελεσμάτων της έρευνας και ξεκίνησε η συγγραφή της παρούσας εργασίας. Παρακάτω φαίνεται και το χρονοδιάγραμμα με τους μήνες υλοποίησης της έρευνας.

Υλοποίηση έρευνας	Μήνες Υλοποίησης			
	Μάρτιος 2024	Απρίλιος 2024	Μάιος 2024	Ιούνιος 2024
Επιλογή θεματικής και προετοιμασία έρευνας				
Υλοποίηση έρευνας και καταγραφή πορισμάτων				
Ερμηνεία αποτελεσμάτων				
Συγγραφή της εργασίας				

Πίνακας 1: Χρονοδιάγραμμα της έρευνας

5.1 Προετοιμασία για την έρευνα

Η προετοιμασία για την έρευνα πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με την επιβλέπουσα καθηγήτρια. Στην πρώτη μας συνάντηση, συζητήθηκε και επιλέχθηκε, μεταξύ άλλων, η συγκεκριμένη θεματική και συμφωνήθηκαν τα είδη των εν χρήσει δημοσίων εγγράφων που θα συλλέγονταν: δημόσια έγγραφα της Βουλής (αποφάσεις, εκθέσεις, προσκλήσεις) και προκηρύξεις Δήμων (Αθηναίων, Θεσσαλονίκης, Ρόδου, Κέρκυρας) και Περιφερειών (Αττικής, Κεντρικής Μακεδονίας, Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων).

Στις συναντήσεις που ακολούθησαν επιλύαμε προβληματισμούς και θέματα που προέκυπταν κατά τη συλλογή του υλικού. Καθορίστηκε ακόμη το μέγεθος (sample size) των δύο δειγμάτων (50.000 λέξεις έκαστο) και αποφασίστηκαν οι πηγές από τις οποίες θα αναζητούσαμε τα έγγραφα. Οι πηγές αυτές είναι οι επίσημες διαδικτυακές ιστοσελίδες: Διαφάνεια <https://diafaneia.hellenicparliament.gr> για τα δημόσια έγγραφα της Βουλής και Διαύγεια <https://diavgeia.gov.gr> για τις Προκηρύξεις.

5.2 Μέθοδος δειγματοληψίας

Για τη συλλογή του δείγματος, ακολουθήθηκαν οι θεωρητικοί άξονες που είδαμε στο θεωρητικό μέρος και εφαρμόστηκε η μέθοδος της απλής τυχαίας δειγματοληψίας (simple random sampling) (Cohen & Holliday, 1979, Ρούσσος & Τσαούσης, 2011:310, από Γκασούκα & Γεωργαλλίδου, 2018). Όλα τα έγγραφα, δηλαδή, συλλέχθηκαν εντελώς στην τύχη. Έτσι, δημιουργήθηκε το δείγμα μας, το οποίο αποτελείται από 126 συνολικά εν χρήσει δημόσια έγγραφα, εκ των οποίων 104 είναι προερχόμενα από την ιστοσελίδα της Βουλής (στο εξής Δείγμα 1) και 22 είναι προκηρύξεις Δήμων και Περιφερειών (στο εξής Δείγμα 2). Στο δείγμα, περιλαμβάνονται έγγραφα που είναι μεταγενέστερα της πρώτης έκδοσης του Οδηγού (Νοέμβριος 2014) και φθάνουν έως και σήμερα (2024).

5.3 Αρχαιοθέτηση των ερευνητικών μονάδων

Στην πρώτη φάση της αρχαιοθέτησης, τα έγγραφα που κατέβαιναν, αποθηκεύονταν κατευθείαν σε ένα αρχείο excel, έτσι ώστε να αποφευχθεί το ενδεχόμενο διπλής καταχώρησης κάποιου εγγράφου. Στο αρχείο excel, τα έγγραφα από το Δείγμα 1 αρχαιοθετούνταν με τις εξής πληροφορίες:

- 1) Αριθμός πρωτοκόλλου/ Διαδικτυακής Ανάρτησης (σε περίπτωση απουσίας Α.Π.)
- 2) Είδος εγγράφου (απόφαση, πρόσκληση, έκθεση)
- 3) Ιδιότητα της/του τελικής/ού υπογράφουσας/οντος
- 4) Ημερομηνία σύνταξης του εγγράφου, και τέλος
- 5) Πεδίο για σχόλια/σημειώσεις

Στην περίπτωση του Δείγματος 2 (Προκηρύξεων), δημιουργήθηκαν διαφορετικά excel για τον κάθε δήμο και την κάθε περιφέρεια και η αρχαιοθέτηση έγινε ως εξής:

- 1) Αριθμός πρωτοκόλλου/ Διαδικτυακής Ανάρτησης (σε περίπτωση απουσίας Α.Π.)
- 2) Όνομα Δήμου/Περιφέρειας
- 3) Ημερομηνία σύνταξης του εγγράφου, και τέλος
- 4) Πεδίο για σχόλια/σημειώσεις

5.4 Ταξινόμηση των ερευνητικών μονάδων

Μετά την αρχαιοθέτηση των εγγράφων στα αρχεία excel, θεωρήθηκε σκόπιμη η ταξινόμηση τους σε αρχεία pdf, προκειμένου να υπάρχει πιο άμεση πρόσβαση στο προς εξέταση υλικό. Η ταξινόμηση έγινε με τον εξής τρόπο:

Για το Δείγμα 1:

- α) Αποφάσεις της/του Προέδρου της βουλής των Ελλήνων
- β) Αποφάσεις της/του Γενικής/ού Γραμματέα της Βουλής των Ελλήνων
- γ) Προσκλήσεις των Προέδρων των Ειδικών Μόνιμων Επιτροπών
- δ) Προσκλήσεις των Προέδρων των Διαρκών Επιτροπών

ε) Εκθέσεις

Για το Δείγμα 2:

α) οι προκηρύξεις βάσει του Δήμου ή της Περιφέρειας

Να σημειώσουμε εδώ, ότι για τα έγγραφα στα οποία βρέθηκαν συνυπογράφοντα μέλη, το έγγραφο εντασσόταν στην κατηγορία με τη μεγαλύτερη «βαρύτητα» (π.χ. το έγγραφο με Α.Π. 8233 και ΑΔΑ: 0Ο-05ΧΑ, συνυπογράφοντα μέλη του οποίου είναι ο Πρόεδρος της Βουλής των Ελλήνων και ο Υπουργός Οικονομικών, εντάχθηκε στην κατηγορία των προεδρικών αποφάσεων).

Στην υποενότητα που ακολουθεί, γίνεται αναλυτική περιγραφή των δειγμάτων.

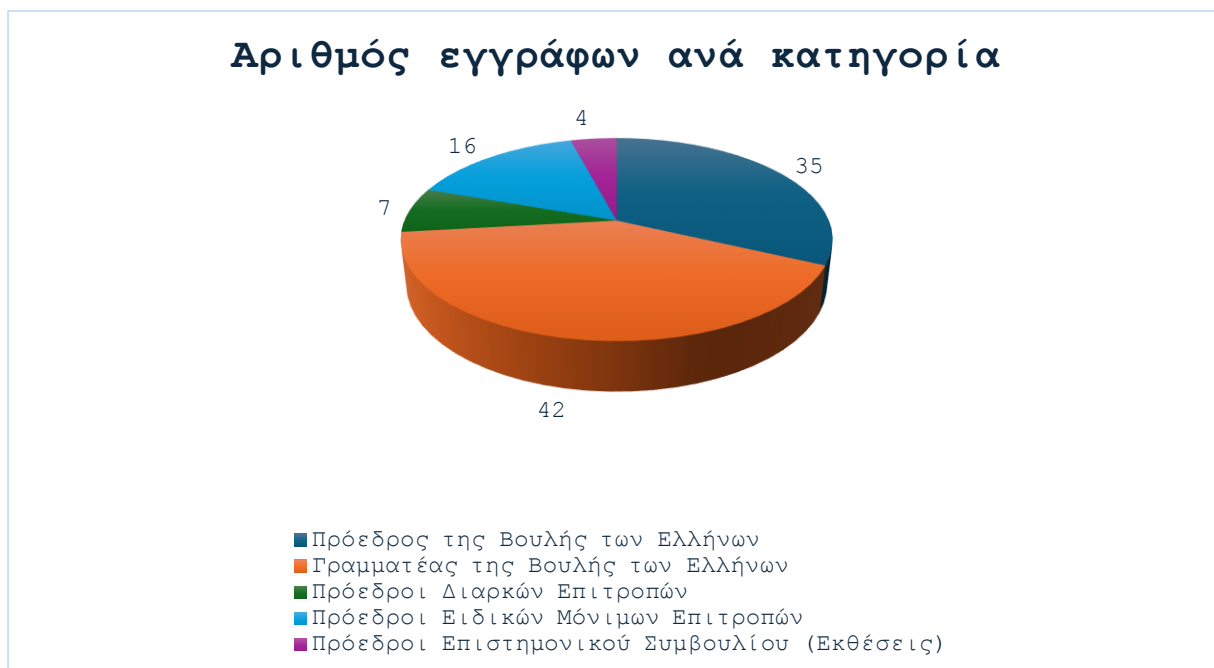
5.5 Αναλυτική περιγραφή των δειγμάτων

Το συνολικό δείγμα των εν χρήσει δημοσίων εγγράφων, αποτελούν 126 έγγραφα τυχαίας επιλογής, εκ των οποίων 75 είναι Αποφάσεις, 25 Προσκλήσεις, 4 Εκθέσεις και 22 Προκηρύξεις Περιφερειών και Δήμων. Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται το ποσοστό κάθε κατηγορίας τους επί του συνόλου των εγγράφων.

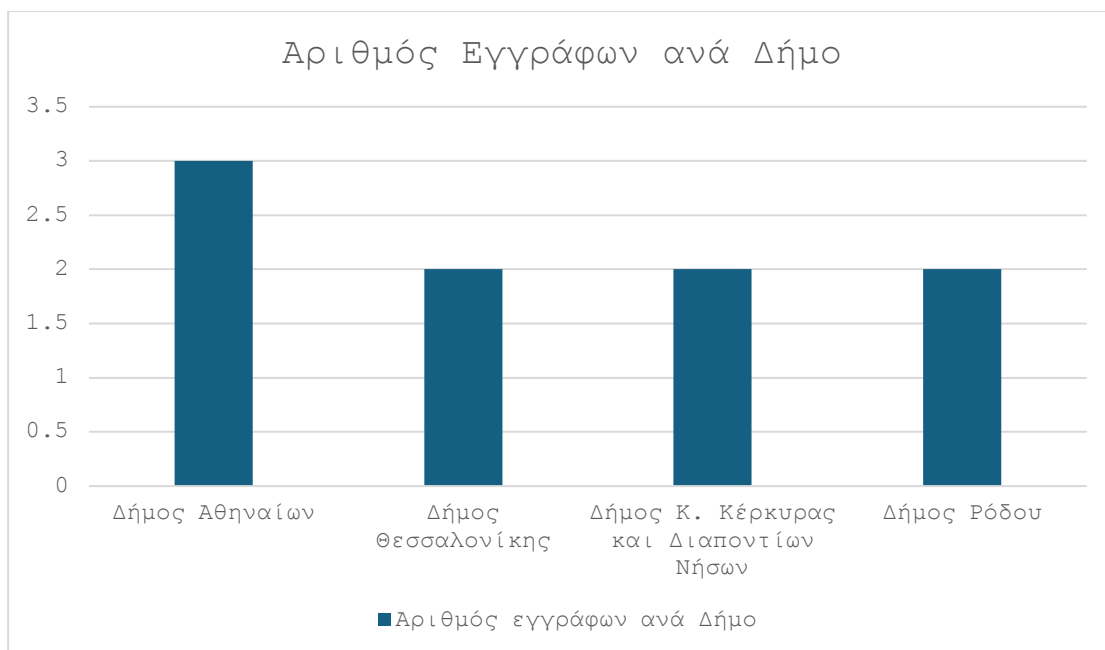
Πίνακας 2: Αριθμός δημοσίων εγγράφων ανά κατηγορία

Ειδικότερα, όσον αφορά το Δείγμα 1, στον παρακάτω πίνακα φαίνονται οι αριθμοί των δημοσίων εγγράφων που συλλέχθηκαν ανά κατηγορία:

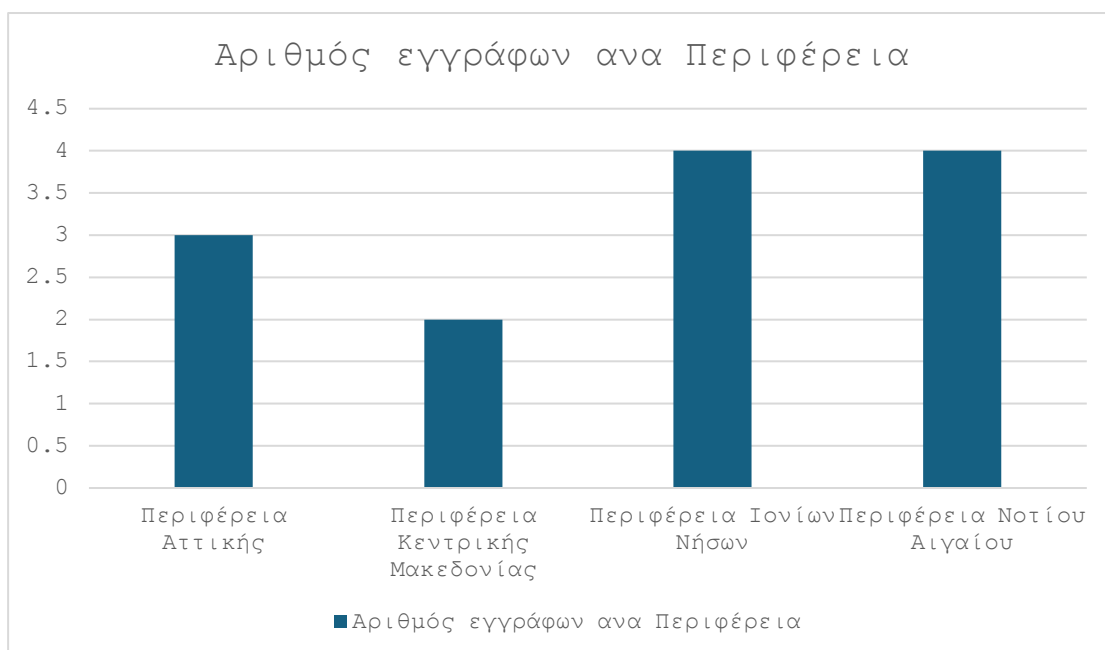

Πίνακας 3: Αριθμός εγγράφων ανά κατηγορία στο Δείγμα 1

Για το Δείγμα 2, συλλέχθηκαν συνολικά 9 έγγραφα από τους Δήμους και 13 από τις Περιφέρειες. Στους πίνακες που ακολουθούν φαίνεται αναλυτικά το πλήθος των εγγράφων και για τις δύο περιπτώσεις:

Πίνακας 4: Αριθμός εγγράφων ανά Δήμο

Πίνακας 5: Αριθμός εγγράφων ανά Περιφέρεια

5.6 Στόχος της ανάλυσης

Βασικός στόχος της ανάλυσης που ακολουθεί είναι, όπως αναφέρθηκε και στην εισαγωγή, να διαπιστωθεί αν και κατά πόσο ακολουθούνται οι προτάσεις του Οδηγού (βλ. 3η Ενότητα της παρούσας εργασίας), στο δείγμα των εν χρήσει δημοσίων

εγγράφων που εξετάζουμε. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στη διερεύνηση των γλωσσικών επιλογών, οι οποίες αγνοούν ή απαξιώνουν το γυναικείο φύλο, αλλά και σε αυτών που χρησιμοποιούνται σε ουδέτερη μορφή. Τα έγγραφα εξετάζονται από πλευράς μορφολογίας, σύνταξης, πραγματολογικών και κειμενικών λειτουργιών που συνδέονται με τους μηχανισμούς αναφοράς στα δύο γένη. Συνεξετάζονται ακόμη, η μορφολογία των άρθρων και των αντωνυμιών, αλλά και των προσαρτημάτων (επίθετα, προσδιορισμοί κλπ.) και διάφορες παράμετροι συντακτικής δομής (π.χ. σειρά των όρων).

6. Ποιοτική Έρευνα

Για να μπορέσουμε να αναλύσουμε τα συλλεχθέντα δημόσια έγγραφα και ποσοτικά με τη χρήση του ειδικού λογισμικού, έπρεπε να κάνουμε μια ποιοτική, «με το χέρι» δηλαδή, έρευνα. Λαμβάνοντας υπ'όψιν τον συνολικό αριθμό των εγγράφων, αλλά και τη μεθοδολογία της ερευνητικής ομάδας του Οδηγού, εκτιμήθηκε ότι ιδανικό ποσοστό ποιοτικής ανάλυσης θα ήταν το 10% του συνολικού μας δείγματος. Να σημειωθεί, πως τα έγγραφα που αναλύθηκαν ποιοτικά προέρχονται από όλες τις κατηγορίες και είναι αντιπροσωπευτικά για την καθημία, ενώ δεν ταυτίζονται και με όσα εξετάστηκαν ποσοτικά.

I. ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ

Από το Δείγμα 2 που αναλύθηκε ποιοτικά, τα έγγραφα του οποίου απευθύνονται σε όλες/ους τις/τους πολίτισσες/τες του Ελληνικού Κράτους προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα:

Το 62% των λημμάτων που εντοπίστηκαν αποτελούταν από ονόματα με κατάληξη -ος (πχ. ο/η υπάλληλος, ο/η γεωπόνος κλπ.). Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνονται, μεταξύ άλλων, αναλυτικά όλες αυτές οι περιπτώσεις:

Εργατοτεχνίτες	Όσοι
Εργάτης	Δεκτοί
Παγιοθέτες	Εργαζόμενος

Αποθηκάριος	Τομεάρχες
Υποψήφιοι	Τεχνολόγοι
Μόνιμοι	Γεωπόνοι
Κάτοικοι	Απολυόμενοι
Πολύτεκνος	Εγγεγραμμένους
Υπόδικος	Αποχωρούντων
Έλληνες	Τελευταίοι
Υπάλληλους	Γεωτεχνικού
Ανάπηρους	Προσληφθέντες
Αδελφού	Εκπαιδευτής
Πολιτών	Τεχνίτης
Ενδιαφερόμενοι	Αιτούντος

Οι ουδέτερες ή συμπεριληπτικές φραστικές δομές που εντοπίστηκαν αφορούσαν μόλις το 15% των λημμάτων και ήταν οι ακόλουθες:

Ατόμων
Προσώπων
Στελέχη
Προσωπικό
Προϊσταμένων
Πολυτεκνική ιδιότητα
Υποψήφιοι/ες

Με μια πρώτη ματιά, λοιπόν, θα μπορούσαμε να πούμε πως η χρήση του αρσενικού κυριαρχεί έναντι του θηλυκού. Περιπτώσεις διτυπίας δεν εντοπίστηκαν παρά μόνο σε μια περίπτωση (υποψήφιοι/ες).

Ως προς τη μορφολογία και τη σύνταξη, τα άρθρα, οριστικά (η/ο) και αόριστα (μία/ένας), βρέθηκαν και αυτά στην συντριπτική πλειοψηφία τους στο αρσενικό πχ. ‘ο χρήστης’, ‘ενός από τους δύο γονείς’, ‘του αιτούντος’ κλπ., ενώ αξίζει να αναφέρουμε πως σε περιπτώσεις αναφοράς και στα δύο γένη προηγούνταν πάντοτε το αρσενικό (λ.χ. ‘οι υποψήφιοι/ες’).

Το υπόλοιπο 23% των λημμάτων που βρέθηκαν αφορούσε περιπτώσεις προσαρτημάτων και αντωνυμιών, τέτοιες όπως:

- ‘μόνιμοι κάτοικοι’
- ‘Έλληνες Πολίτες’

- ‘λοιπούς υποψηφίους’
- ‘όλοι όσοι’
- ‘όλων των μη επιζώντων’
- ‘ανάπηρους πολέμου’
- ‘πολύτεκνος γονέας’
- ‘εγγεγραμμένους χρήστες’
- ‘ταυτότητάς του’
- ‘σπουδών του’
- ‘αίτησή του’

Κατά τη διάρκεια της έρευνας, ιδιαίτερη εντύπωση μου έκανε η εξής περίπτωση σε προκήρυξη πλήρωσης θέσεως εργασίας:

‘Ονοματεπώνυμο του ιδίου και της συζύγου του.’

Ο λόγος που την ξεχωρίζω, είναι διότι η συγκεκριμένη περίπτωση είναι μια πολύ καλή απόδειξη όχι μόνο των γλωσσικών επιλογών που επικρατούν στα δημόσια έγγραφα, αλλά και των έμφυλων στερεοτύπων που αναπαράγονται μέσω αυτών: αν κρίνουμε από αυτό το παράδειγμα, σύμφωνα με την Προκήρυξη της Περιφέρειας Αττικής (Α.Π. 424833), το επάγγελμα της δακοκτονίας, για το οποίο προκηρύχθηκε θέση εργασίας είναι μάλλον μόνο ανδρικό επάγγελμα... κάτι τέτοιο φυσικά δεν ισχύει, ούτε σε αυτό, ούτε και σε κανένα άλλο επάγγελμα πέραν μερικών εξαιρέσεων (π.χ. εκκλησιαστικών επαγγελμάτων).

II. ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Στο δείγμα των Εκθέσεων, από την Έκθεση με Α.Δ.Α. 0Ζ-033Ζ, που εξετάστηκε ποιοτικά τα αποτελέσματα ήταν τα εξής:

Αποτελέσματα ποιοτικής ανάλυσης στο δείγμα των Εκθέσεων			
Ονόματα σε αρσενικό	Άρθρα και σειρά όρων	Αντωνυμίες και προσαρτήματα	Ουδέτερες ή συμπεριληπτικές φραστικές δομές
Δικηγόρων	Του έχοντος	Νοσηλευόμενων ασθενών	Διοικητικού, υγειονομικού και ιατρικού προσωπικού
Φυσικοθεραπευτών	Των αποφοίτων	Καρκινοπαθών ασθενών	Προσώπων
Επισκεπτών		Ασυμβίβαστων ιατρών, οδοντιάτρων και νοσηλευτών	
Ιατρούς		Θεράποντος ιατρού	
Πτυχιούχοι		Καθένας	

Και εδώ, παρατηρούμε έντονη χρήση του αρσενικού σε όλες τις κατηγορίες, ενώ αξιοπρόσεκτο είναι και το γεγονός ότι δεν εντοπίστηκε καμία περίπτωση διπλής αναφοράς στα γένη.

Η περίπτωση που θα ξεχωρίσω σε αυτή την ανάλυση είναι το επάγγελμα της μαίας, που εντοπίστηκε στο έγγραφο και το οποίο αναφέρεται αποκλειστικά στο γυναικείο φύλο.

III. ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την ποιοτική ανάλυση του δείγματος των Αποφάσεων. Τα αποτελέσματα σε αυτήν και την επόμενη κατηγορία παρουσιάζονται σε μορφή πίνακα, για να αποφευχθούν οι επαναλήψεις:

Αποτελέσματα ποιοτικής ανάλυσης στο δείγμα των Αποφάσεων			
Ονόματα σε αρσενικό	Άρθρα και σειρά όρων	Αντωνυμίες και προσαρτήματα	Ουδέτερες ή συμπεριληπτικές φραστικές δομές
Λογιστών	Μαθητών και μαθητριών	Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών	Μαθητών και μαθητριών
Ευρωβουλευτών	Των αποφοίτων	Υποψηφίων Βουλευτών	Προσώπων
Βουλευτές	Έναν/μία εφήβους	Ασυμβίβαστων ιατρών, οδοντιάτρων και νοσηλευτών	Μέλος
Διαχειριστής	Διακόσιοι/ες	Υπεύθυνοι εκπαιδευτικοί συνοδοί	
Συμμετέχοντες	του Επικεφαλής	Οι οποίοι	
Αναφερόμενους		Νόμιμος εκπρόσωπος	
Διαμενόντων			
Αλλοδαπών			
Ανάδοχο			
Τροποποιούντες			

Και σε αυτή την περίπτωση, έχουμε έντονη χρήση του αρσενικού γένους, με κάποιες διπλές αναφορές και στα δύο φύλα.

IV. ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΙΣ

Τέλος, στον παρακάτω πίνακα βλέπουμε τα αποτελέσματα της ποιοτικής έρευνας από το δείγμα των Προσκλήσεων:

Αποτελέσματα ποιοτικής ανάλυσης στο δείγμα των Προσκλήσεων			
Ονόματα σε αρσενικό	Άρθρα και σειρά όρων	Αντωνυμίες και προσαρτήματα	Ουδέτερες ή συμπεριληπτικές φραστικές δομές
Ομογενών	Μαθητών και μαθητριών	Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών	Μέλη

Κρατουμένων	Κυρία/ κύριε συνάδελφε		
-------------	---------------------------	--	--

Η μόνη παρατήρηση, είναι στην περίπτωση της κλητικής προσφώνησης ‘Κυρία/ κύριε συνάδελφε’, εισαγωγικής φράσης όλων των προσκλήσεων, στην οποία να μεν προτάσσεται το θηλυκό, χωρίς ωστόσο να ακολουθεί το ‘συναδέλφισσα’. Αντιθέτως, και εδώ, βλέπουμε ότι προτιμάται η χρήση της αρσενικής κατάληξης -ος και για τα δύο φύλα (η/ο ‘συνάδελφος’).

Θα ήθελα μάλιστα να κάνω μια πιο προσωπική παρατήρηση: με προβλημάτισε το γεγονός ότι αυτή ήταν η μοναδική περίπτωση που είδα να προτάσσεται το θηλυκό. Αυτό, θεωρώ πως είναι είτε απόρροια ευγενούς παραχώρησης της σειράς («προηγούνται οι κυρίες», «κυρίες και κύριοι» κ.ο.κ.), είτε μια ad hoc πρόταξη του θηλυκού, έτσι ώστε οι δύο αρσενικές καταλήξεις που συμφωνούν (‘κύριε συνάδελφε’) να είναι πιο κοντά και να αποφεύγεται η σύγχυση.

7. Ποσοτική Έρευνα

Για την παρούσα έρευνα, η ποσοτική ανάλυση έγινε με τη χρήση του λογισμικού AntConc. Για την ποσοτική έρευνα, επιλέχθηκε η κατηγοριοποίηση των εγγράφων να γίνει βάσει της πηγής από την οποία ανακτήθηκαν, με μόνη εξαίρεση τις προκηρύξεις, η ανάλυση των οποίων έγινε ξεχωριστά για Δήμους και Περιφέρειες.

Η επιλογή αυτή έγινε διότι θεωρήσαμε σκοπιμότερο να εξεταστεί το δείγμα που έχουμε από την ιστοσελίδα της Διαφάνειας συνολικά, για όλη τη δεκαετία 2014-2024. Δεδομένης και της επανάληψης πολλών φραστικών δομών και λέξεων, η προηγούμενη προσέγγιση ταξινόμησης, στο βωμό της λεπτομέρειας, περισσότερο χαοτική και κουραστική θα ήταν για το αναγνωστικό κοινό, χωρίς βέβαια αυτό να σημαίνει πως θα ήταν εσφαλμένη ή λιγότερο αποτελεσματική.

Στους πίνακες που ακολουθούν φαίνονται αναλυτικά τα δείγματα:

ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ		
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ
Αττικής	3	10.950
Κεντρικής Μακεδονίας	2	4.922
Ιονίων Νήσων	4	9.940
Νοτίου Αιγαίου	4	9.487
ΣΥΝΟΛΟ:	13	35.299

Πίνακας 6: Αριθμός εγγράφων ανά Περιφέρεια

ΕΓΓΡΑΦΑ ΔΗΜΩΝ		
ΔΗΜΟΙ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ
Αθηναίων	3	5.629
Θεσσαλονίκης	2	3.450
Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων	2	2.655
Ρόδου	2	4.786
ΣΥΝΟΛΟ:	9	16.520

Πίνακας 7: Αριθμός εγγράφων ανά Δήμο

ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ		
ΕΤΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΛΕΞΕΩΝ
2014	11	8.442
2015	11	4.250
2016	11	3.416
2017	9	16.140
2018	11	18.653
2019	8	15.152

2020	7	7.334
2021	7	4.521
2022	8	3.728
2023	9	6.364
2024	12	3.721
ΣΥΝΟΛΟ:	104	91.721

Πίνακας 8: Αριθμός κοινοβουλευτικών εγγράφων ανά έτος

Μονάδα ανάλυσης για την ποσοτική έρευνα ορίζεται το έγγραφο και διερευνώνται και σε αυτή την περίπτωση φαινόμενα γλωσσικού σεξισμού και το κατά πόσο εφαρμόζονται οι προτάσεις του Οδηγού. Για τις ανάγκες της έρευνας ορίστηκαν οι παρακάτω κατηγορίες που σχολιάζονται αργότερα στην εξαγωγή των πορισμάτων:

1. Χρήση αρσενικού ή γενικευτικής (ονόματα σε -ος, χρήση πληθυντικού κλπ.)
2. Διπλή αναφορά γένους (ανεξαρτήτου σειράς όρων)
3. Χρήση ουδέτερων/συμπεριληπτικών όρων

Για την αναζήτηση των λημμάτων, υπήρχε ήδη μία εικόνα σχετικά με το περιεχόμενο των εγγράφων του συνολικού δείγματος, ωστόσο λήφθηκαν υπ' όψιν και τα λήμματα που εντοπίστηκαν κατά την ποιοτική ανάλυση, αλλά και τα λήμματα που αναζήτησε η ερευνητική ομάδα του Οδηγού (βλ. Γκασούκα & Γεωργαλλίδου, 2018: 100-110).

I. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται οι λίστες των λημμάτων από τις Περιφέρειες, στα οποία εντοπίστηκαν:

- α) φαινόμενα γλωσσικού σεξισμού (Πίνακας 9)
- β) φαινόμενα διπλής σήμανσης του γένους (Πίνακας 10)
- γ) φαινόμενα χρήσης ουδέτερων όρων (Πίνακας 11)

αδελφός/ών	ιατρό
αιρετών	ιδίου
αποδέκτης	κάτοικοι
απολυόμενοι	Κοινωνικού Λειτουργού
αποσπασμένου	Κτηνιάτρου
αρμόδιου	μετακλητούς
αρχιεργάτη/ες	μεταφορείς
ασφαλισμένος	μη επιζώντων
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ (ΓΕΩΠΟΝΩΝ)	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
γραμματέας	μόνιμοι
διαθέσιμους	ο/του Αντιπεριφερειάρχη/η
δικηγόρου	οδηγός/οί
διοικητή	όλων
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	όποιος
διοικητικών υπαλλήλων	όσοι
διορισμένο	πολύτεκνοι
εγγεγραμμένους	προσληφθέντες
εκτελεστικός	Πτυχιούχων
ελεγκτή	συντονιστή
ελεύθερους	συνυποψηφίους
Έλληνες πολίτες	του/οι ενδιαφερομένου/οι
ενός	τους
επαγγελματίες/ών	τρίτος
επιστημονικού συνεργάτη	υπαλλήλους
Επόπτη	υπεύθυνος
εργάτες	υπήκοοι
ερμηνέα	υποψήφιος/οι
	Χειριστή
	ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ
	ψεκαστές

Πίνακας 9: Λήμματα στα οποία εντοπίστηκαν φαινόμενα

γλωσσικού σεξισμού στις Περιφέρειες

δραστηριότητά του/της
 εργασία του/της
 ο/η επιστημονικός/ή συνεργάτης/ίδα
 ο/η υποψήφιος/α

*Πίνακας 10: Λήμματα στα οποία εντοπίστηκαν
 φαινόμενα διπλής σήμανσης του γένους*

ατόμων/ου
 εξουσιοδοτημένο πρόσωπο
 εργατοτεχνικού προσωπικού
 λοιπά μέλη
 μέλους
 προσωπικού
 πρόσωπο/α

*Πίνακας 11: Λήμματα στα οποία εντοπίστηκαν
 φαινόμενα χρήσης ουδέτερων όρων*

II. ΔΗΜΟΙ

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται οι λίστες των λημμάτων από τους Δήμους, στα οποία εντοπίστηκαν:

- α) φαινόμενα γλωσσικού σεξισμού (Πίνακας 12)
- β) φαινόμενα διπλής σήμανσης του γένους (Πίνακας 13)
- γ) φαινόμενα χρήσης ουδέτερων όρων (Πίνακας 14)

αδελφών	ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΟΣ
Αεροναυπηγού	ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
απολυόμενοι	ΠΑΙΔΙΑΤΡΟΙ
Αρχιτεκτόνων	Πολιτικών
αυτός	Πολιτών
Γεωπόνων	Πολύτεκνος
Δασολόγων	προϊσταμένου
Δήμαρχος/ο	προσληφθέντες
δημοσιογράφου	Συμβούλου

Διευθυντή εγγεγραμμένους Ειδικού ελεύθερος Εμπειρογνώμονας/α επαγγελματίας Εφόρων Ηλεκτρολόγων ΗΛΕΚΤΡΟΣΥΓΚΟΛΛΗΤΩΝ ιατρών Καθηγητών καθήκοντά <u>του</u> ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΙ Μηχανικών Μηχανολόγου Μηχανοτεχνίτη ΜΗΧΑΝΟΤΕΧΝΙΤΩΝ μισθωτούς ναυαγοσώστη Ναυπηγού ο επικεφαλής ο εταίρος οι ενδιαφερόμενοι όποιος	ΤΑΠΕΤΣΕΡΗΔΩΝ Τεχνικός/ό της Δημάρχου τον απόφοιτο του συμβασιούχου τους/των Υγιεινολόγου υπάλληλος/ους υποψήφιοι/ων Φυσικών Χημικών
--	---

Πίνακας 12: Λήμματα στα οποία εντοπίστηκαν

φαινόμενα γλωσσικού σεξισμού στους Δήμους

ιδιότητα του/της Δικηγόρου
 ο/η επιλεχθής/είσα
 ο/η υποψήφιος/α
 Οι Ειδικές/οι Σύμβουλοι
 όσες/όσους

της/του Επιστημονικής/ου Συνεργάτιδας/η
της/τους ενδιαφερόμενες/ους

Πίνακας 13: Λήμματα στα οποία εντοπίστηκαν
φαινόμενα διπλής σήμανσης του γένους

άτομα/ων
προσωπικού
εξουσιοδοτημένο πρόσωπο
υπόλοιπο εταιρικό σχήμα
λοιπά πρόσωπα
μέλους

Πίνακας 14: Λήμματα στα οποία εντοπίστηκαν
φαινόμενα χρήσης ουδέτερων όρων

III. ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ (Αποφάσεις, Εκθέσεις, Προσκλήσεις)

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται οι λίστες των λημμάτων από τις Περιφέρειες, στα οποία εντοπίστηκαν:

- α) φαινόμενα γλωσσικού σεξισμού (Πίνακας 15)
- β) φαινόμενα διπλής σήμανσης του γένους (Πίνακας 16)
- γ) φαινόμενα χρήσης ουδέτερων όρων (Πίνακας 17)

αγροτών	ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ
αθλητών	μισθοδοτούμενων
αιρετός	μισθωτών
αλλοδαπών	νομάρχη
άλλων	νομοθέτης
άμισθος/ου	Ο ΑΠΟΚΤΩΝ
ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ	ο Δήμαρχος

αναπληρωτή/ές	ο δράστης
Ανασφάλιστων	ο Διευθυντής
Ανηλίκων	ο Πρόεδρος
ΑΝΤΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ	ο/οι/των δικαιούχος/οι/ων
ΑΝΤΙΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ	ο/οι/των συνεργάτης/ες/ών
ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	ο/τον ανάδοχ-ος/ο
αρμόδιο	ο/τον χειριστής/ή
ΑΡΧΗΓΟΣ	ο/του οφειλέτης/η
Άστεγοι	οι έφηβοι
ΑΣΚΩΝ	οι έχοντες
Ασυνόδευτων	οι οποίοι
αυτοαπασχολούμενοι	οι, -ους, -ου
ΒΟΗΘΟΙ	οικονομολόγους
Βουλευτών	όλων/ους
ΓΕΝΙΚΟΣ	ομογενών
ο/του γραμματέας/α	ο τελευταίος
δημόσιος	ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΕΣ
ΔΙΑΙΤΗΤΗΣ/ΕΣ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ
διαμενόντων	πολιτικών
διαμεσολαβητής/ων	Προϊστάμεν-ος/-ου/-ους
ΔΙΚΑΣΤΗΣ	προσληφθέντες
δικυκλιστές	ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ	ΠΤΑΙΣΜΑΤΟΔΙΚΗΣ
ΔΟΚΙΜΟΣ	σημαντικούς
ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ	στους πληττόμενους
ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΗΣ	στρατιωτικών
ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ	συγγραφείς
ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ	σύγχρονους
εκείνοι	ΣΥΜΜΕΤΕΧΩΝ
ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ	συνάδελφε
εκπροσώπων	ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ
ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΣ	συμβολαιογράφων
Έλλην-ες/-ων	σύμβουλος

ΕΛΕΓΚΤΗΣ	τους εμπλεκόμενους
έμμισθοι/ων	τους πενήντα
ενάγοντες	ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ
ΕΝΤΕΤΑΛΜΕΝΟΣ	ΥΠΑΡΧΗΓΟΣ
ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	υπεύθυνος
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ	υπηρετούντων
Επαγγελματίες/ών	ΥΠΟΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
επενδυτή	υποθηκοφύλακα
ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ	υπόλοιποι
επισκεπτών	υπόχρεος/ου/ων
ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ	ΥΠΟΥΡΓΟΣ
εργαζόμενος	υποψήφιους/ων
εργοδότης	ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΤΑΙΡΟΣ	ΦΡΟΥΡΟΣ
Ευρωβουλευτής/ή/ών	
ημεδαπών	
θεατρικούς	
ιατρού	
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ	
ιδιώτες/ών	
ΚΗΔΕΜΟΝΑΣ	
κληρονόμου	
κληρονομούμενου	
ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΙ	

Πίνακας 15: Λήμματα στα οποία εντοπίστηκαν φαινόμενα γλωσσικού σεξισμού στα Κοινοβουλευτικά έγγραφα

διακόσιοι/ες
έναν/μία
κυρία/κύριε
μαθητών και μαθητριών
ο/η/του/της σύζυγος/ου

Πίνακας 16: Λήμματα στα οποία εντοπίστηκαν

ΑΝΑΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ
άτομα/ων/ου
ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΟ ΣΤΕΛΕΧΟΣ
ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ
μέλος/η/ών
πρόσωπο/α/ων
ΣΤΕΛΕΧΗ
ΤΑΚΤΙΚΟ ΜΕΛΟΣ

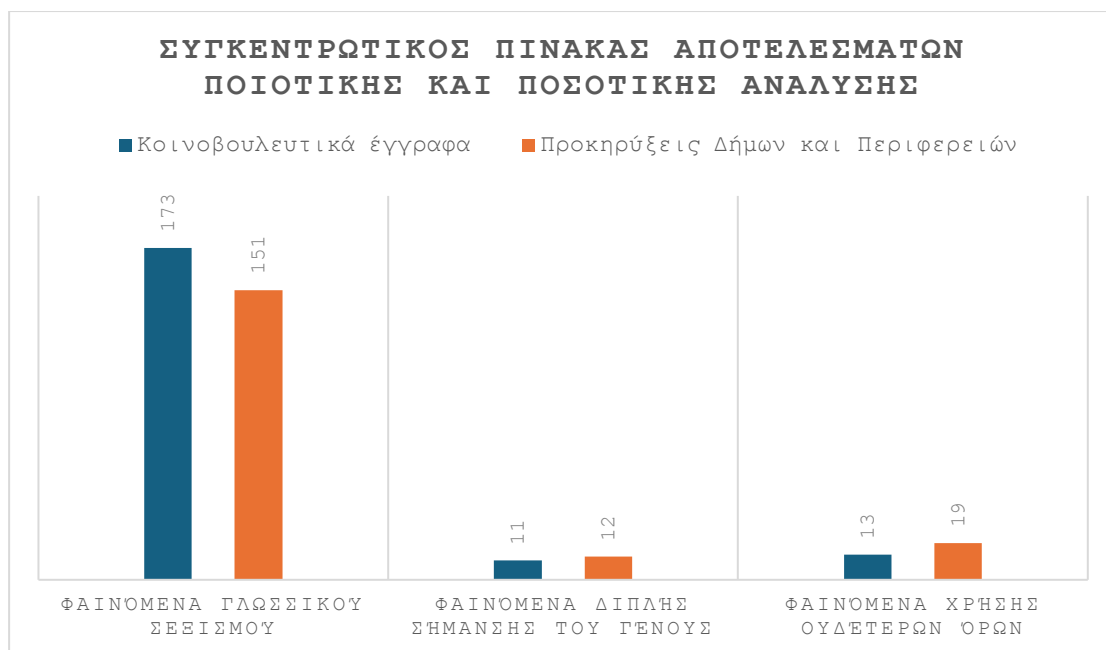
Πίνακας 17: Λήμματα στα οποία εντοπίστηκαν

φαινόμενα χρήσης ουδέτερων όρων

8. Πορίσματα έρευνας

Τα πορίσματα που προκύπτουν από την ποιοτική και ποσοτική ανάλυση συνάδουν μεταξύ τους. Οι συντάκτριες/ες των εγγράφων προκειμένου να μην παρεκκλίνουν από τον άτυπο «κανόνα» πρόταξης του αρσενικού, πολλές φορές αγνοούν το γεγονός ότι ορισμένα έγγραφα προορίζονται για μεικτές ως προς το φύλο πληθυσμιακές ομάδες, νομιμοποιώντας, έτσι, τις ασύμμετρες σχέσεις μεταξύ των φύλων και καθιστώντας πολλές φορές τις γυναίκες αόρατες στον δημόσιο λόγο.

Τα περισσότερα λήμματα που εντοπίστηκαν τόσο στα κοινοβουλευτικά έγγραφα όσο και στις προκηρύξεις των Δήμων και των Περιφερειών, αφορούσαν φαινόμενα σεξισμού (173 περιπτώσεις στα Κοινοβουλευτικά έγγραφα και 151 στις Προκηρύξεις). Φανερά λιγότερα ήταν τα λήμματα που αφορούσαν φαινόμενα διπλής αναφοράς στο γένος (11 περιπτώσεις στα Κοινοβουλευτικά έγγραφα, 12 στις Προκηρύξεις), αλλά και αυτά που αφορούσαν φαινόμενα χρήσης ουδέτερων όρων (13 περιπτώσεις στα Κοινοβουλευτικά έγγραφα, 19 στις Προκηρύξεις). Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει συγκεντρωτικά αυτά τα αποτελέσματα:

Πίνακας 18: Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων των Ποιοτικών και Ποσοτικών αναλύσεων

Πιο αναλυτικά, τα φαινόμενα γλωσσικού σεξισμού που εντοπίστηκαν στις Προκηρύξεις από την ποιοτική ανάλυση ήταν 41, οι περιπτώσεις χρήσης ουδέτερων όρων 6, ενώ για την κατηγορία των φαινομένων διπλής σήμανσης του γένους, εντοπίστηκε μόνο 1 περίπτωση. Τα δεδομένα παρουσιάζονται και στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 19: Αποτελέσματα Ποιοτικής ανάλυσης του δείγματος των Προκηρύξεων

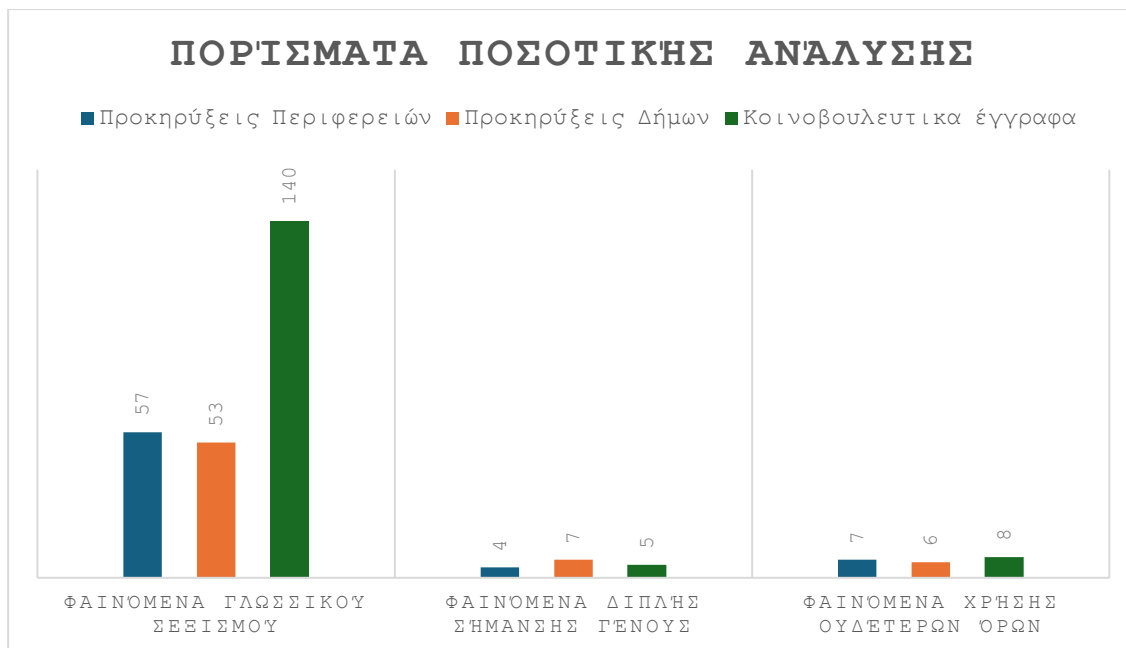
Για τα Κοινοβουλευτικά έγγραφα, τα αποτελέσματα της ποιοτικής ανάλυσης, όπως δείχνει και ο πίνακας που ακολουθεί, ήταν τα εξής: 33 λήμματα εντοπίστηκαν ως φαινόμενα γλωσσικού σεξισμού, 6 ως φαινόμενα χρήσης ουδέτερων όρων και μόλις 5 ως φαινόμενα διπλής σήμανσης του γένους:

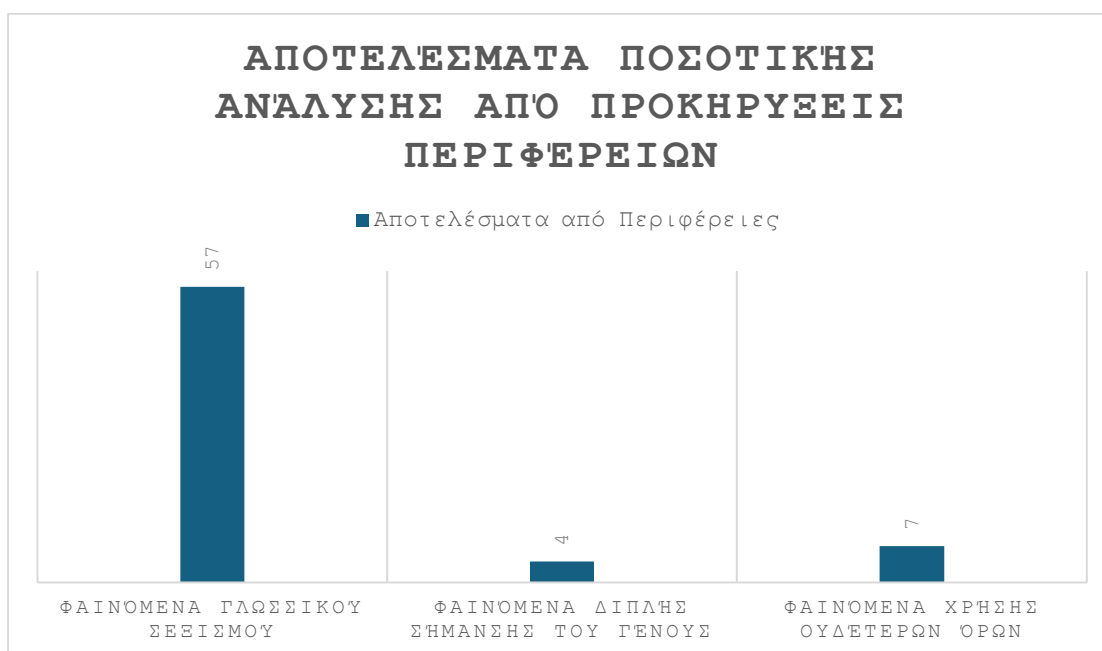
Πίνακας 20: Αποτελέσματα Ποιοτικής ανάλυσης του δείγματος των Κοινοβουλευτικών εγγράφων

Από την ποσοτική ανάλυση, προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα:

Στην κατηγορία των φαινομένων του γλωσσικού σεξισμού είχαμε 140 λήμματα από τα Κοινοβουλευτικά έγγραφα, 53 από τις Προκηρύξεις των Δήμων και 57 από των Περιφερειών. Για τα φαινόμενα διπλής σήμανσης του γένους είχαμε μόλις 5 λήμματα από τα Κοινοβουλευτικά έγγραφα, 7 από τις Προκηρύξεις των Δήμων και μόνο 4 από των Περιφερειών. Τέλος, για τα φαινόμενα χρήσης ουδέτερων όρων εντοπίστηκαν 8 λήμματα από τα Κοινοβουλευτικά έγγραφα, 6 από τις προκηρύξεις των Δήμων και 7 από των Περιφερειών. Στους ακόλουθους πίνακες παρουσιάζονται αναλυτικά αυτά τα δεδομένα:

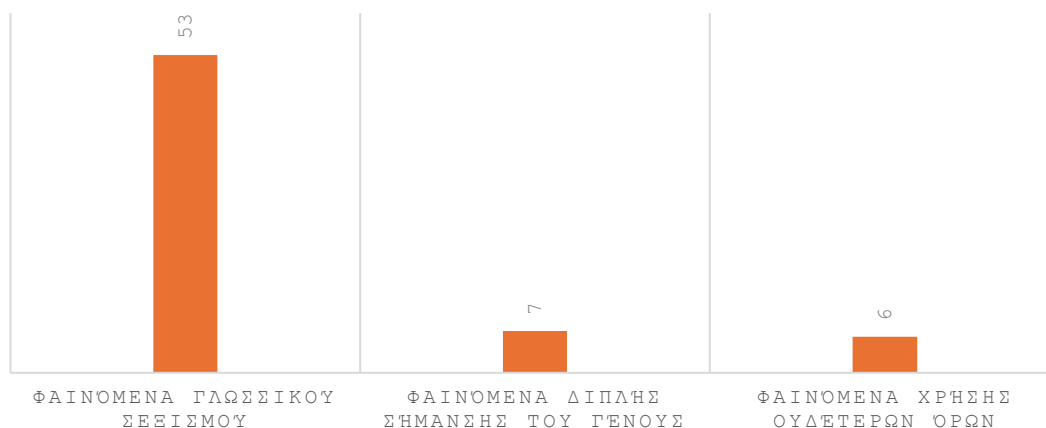
Πίνακας 20: Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων των Ποσοτικών αναλύσεων

Πίνακας 21: Αποτελέσματα Ποσοτικής ανάλυσης στο δείγμα των Περιφερειών

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΠΟ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΔΗΜΩΝ

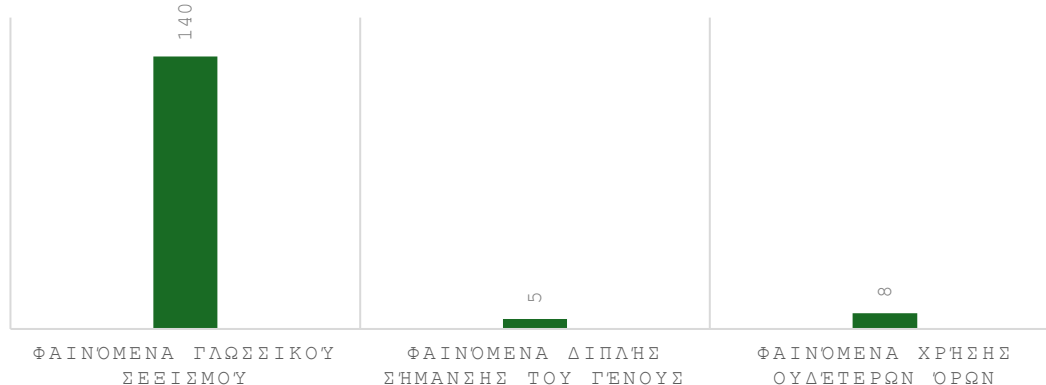
■ Αποτελέσματα από Δήμους

Πίνακας 22: Αποτελέσματα Ποσοτικής ανάλυσης στο δείγμα των Δήμων

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΑ ΈΓΓΡΑΦΑ

■ Αποτελέσματα από Κοινοβουλευτικά Έγγραφα

Πίνακας 23: Αποτελέσματα Ποσοτικής ανάλυσης στο δείγμα των Κοινοβουλευτικών εγγράφων

9. Συμπεράσματα

Τελικά, εφαρμόζονται οι προτάσεις της ομάδας συγγραφής του Οδηγού; Από τα αποτελέσματα της ανάλυσης του δείγματος, η απάντηση είναι *μάλλον όχι*. Μια δεκαετία μετά, φαίνεται πως η προσαρμογή σε αυτά τα νέα γλωσσικά δεδομένα που προτείνει ο Οδηγός γίνεται με πολύ αργούς και ασταθείς ρυθμούς.

Μέσα από την έρευνα, διαπίστωσα πως, στην πλειονότητά τους, τα έγγραφα τα οποία ακολουθούσαν σε μεγάλο βαθμό τις προτάσεις του Οδηγού, είχαν ως τελικές υπογράφουσες γυναίκες (βλ. Κοινοβουλευτικά έγγραφα 2015, με τελική υπογράφουσα: κα. Ζωή Κωνσταντοπούλου, Πρόεδρος της Βουλής, Προκηρύξεις Δήμου Κ. Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων με τελική υπογράφουσα: κα. Μερόπη Σπυριδούλα Υδραίου, Δήμαρχος Κ. Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων). Είναι προφανές, πως για να αλλάξουν τα πράγματα θα πρέπει οι προτάσεις του Οδηγού να τύχουν κοινής αποδοχής και εφαρμογής από τις συντακτικές ομάδες όλων των φορέων του δημοσίου.

Σε μια δημοκρατική χώρα που αναγνωρίζει την ισότητα όλων των ανθρώπων ανεξαρτήτως φύλου, δεν νοείται να αναπαράγονται έμφυλα στερεότυπα μέσω της γλώσσας. Δεν νοείται, ακόμη, να διατηρούμε γλωσσικές δομές που βρίσκουν τις ρίζες τους στα χρόνια της πατριαρχίας. Η αντίληψη πως η αλλαγή έρχεται σταδιακά, δεν θα πρέπει να αποτελεί άλλοθι για εκμετάλλευση «του χρόνου που απομένει», αλλά κίνητρο για να φτάσουμε γρηγορότερα τον στόχο μας. Οι γυναίκες, σίγουρα οφείλουν να πρωτοστατήσουν, αλλά δεν μπορούν - και δεν θα έπρεπε - να είναι μόνες σε αυτόν τον αγώνα.

Η γλώσσα, άλλωστε όπως είπε και ο ιδρυτής της σύγχρονης γλωσσολογίας, Saussure (1972, από Τσίγκου, 2020: 15) είναι ένας κοινωνικός θεσμός. Οι κανόνες της ορίζονται και σπάνε από την κοινωνία, τις ίδιες τις ομιλήτριες και τους ίδιους τους ομιλητές.

Και, κλείνοντας, μιλώντας κι απ' τη σκοπιά της - μελλοντικής - μεταφράστριας, θεωρώ σημαντικό να τονιστεί πως και εμείς ως μεταφράστριες/ες και, φυσικά, όλες/οι οι φυσικές/οι ομιλήτριες/ές έχουμε δύναμη στην γλώσσα. Δεν πρέπει να φοβόμαστε τις αλλαγές, αλλά να υιοθετούμε αυτές που θα μας βοηθήσουν να εξελιχθούμε ως άτομα, αλλά και συνολικά ως κοινωνία. Οφείλουμε συλλογικά, να αξιοποιήσουμε το πολύτιμο

όπλο που μας έδωσε η ομάδα συγγραφής του Οδηγού και να αλλάξουμε σελίδα στη σύνταξη των δημοσίων εγγράφων.

10. Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Αθανασίου, Ε. (2022). *Γλωσσικός σεξισμός και συμπεριληπτική γλώσσα: η περίπτωση του θηλυκού γένους στην ελληνική γλώσσα*. Αθήνα. Ανακτήθηκε από: [https://e-learning.panteion.gr/sites/default/files/2023-02/Γλωσσικός σεξισμός και συμπεριληπτική γλώσσα - Η περίπτωση του θηλυκού γένους στην ελληνική γλώσσα - Αθανασίου Ελευθερία.pdf](https://e-learning.panteion.gr/sites/default/files/2023-02/Γλωσσικός_σεξισμός_και_συμπεριληπτική_γλώσσα_-_Η_περίπτωση_του_θηλυκού_γένους_στην_ελληνική_γλώσσα_-_Αθανασίου_Ελευθερία.pdf)
- Γεωργακοπούλου, Α., & Γούτσος, Δ. (2011). *Κείμενο και επικοινωνία*. Αθήνα: Πατάκης. Ανανεωμένη έκδοση. σ. 54
- Γκασούκα, Μ., & Γεωργαλλίδου, Μ. (2018). *Οδηγός χρήσης μη σεξιστικής γλώσσας στα διοικητικά έγγραφα*. Αθήνα: Εθνικό Τυπογραφείο.
- Γούτσος, Δ., & Φραγκάκη, Γ. (2015). *Εισαγωγή στη γλωσσολογία σωμάτων κειμένων*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. σσ. 15-210
- Γούτσος, Δ., & Φραγκάκη, Γ. (2017). *Η συμβολή των σωμάτων κειμένων στη λεξικογραφία: Παρατηρήσεις και παραδείγματα από τα Ελληνικά*. Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Ανακτήθηκε από: [http://users.uoa.gr/~dgoutsos/Γούτσος & Φραγκάκη \(2017\).pdf](http://users.uoa.gr/~dgoutsos/Γούτσος_&_Φραγκάκη_(2017).pdf)
- Μαλτέζου, Δ., & Κουλαουζίδης, Γ. (2020). *Έμφυλα στερεότυπα και μετασχηματισμός θεωρήσεων στην εσπερινή εκπαίδευση ενηλίκων: νοητικές συνήθειες και αποπροσανατολιστικά βιώματα γυναικών που επιστρέφουν στην εκπαίδευση. Έρευνα στην Εκπαίδευση*. σσ. 92-111.
- Ομάδα Υψηλού Επιπέδου για την Ισότητα των Φύλων και τη Διαφορετικότητα. (2018). *Ουδέτερη ως προς το φύλλο γλώσσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*. Ανακτήθηκε από: https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/187093/GNL_Guidelines_EL-original.pdf
- Παυλίδου, Θ.-Σ. (1984). *Γλώσσα-Γλωσσολογία-Σεξισμός. Σύγχρονα Θέματα*. σσ. 69-79
- Παυλίδου, Θ.-Σ. (2006). *Γλώσσα-Γένος-Φύλο: Προβλήματα, Αναζητήσεις και Ελληνική Γλώσσα*. Στο Θ.-Σ. Παυλίδου (επιμ.), *Γλώσσα-Γένος-Φύλο*. Θεσσαλονίκη: Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών (Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη).

- Παυλίδου, Θ.-Σ., Αλβανούδη, Α., & Καραφώτη, Ε. (2004). *Γραμματικό γένος και σημασιακό περιεχόμενο: προκαταρκτικές παρατηρήσεις για τη λεξιλογική αναπαράσταση των φύλων. Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα*. σσ. 543-553.
- Πηλαβάκη, Α. (2016). *Σεξισμός: Μια αφανής πραγματικότητα*. Λευκωσία: Επιτροπή Ισότητας των Φύλων στην Απασχόληση και στην Επαγγελματική Εκπαίδευση.
- Τσαμπούκας, Α. (2017). *Proceedings of the 4th Patras International Conference of Graduate Students in Linguistics (PICGL4)*. Πάτρα: Στο V. Alexelli, K. Balasi, G. Magionos & G. Roubea (eds). Patras: University of Patras. σσ. 167-182
- Τσοκαλίδου, Π. (1996). *Το φύλο της γλώσσας: Οδηγός μη σεξιστικής γλώσσας για τον δημόσιο λόγο*. Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνίδων Επιστημόνων. Ανακτήθηκε από: https://www.researchgate.net/publication/288109066_To_Phylo_tes_Glossas_Odegos_me-sexistikes_glossas_gia_ton_demosio_elleniko_logo
- Τσίγκου, Μ. (2020). *Γλωσσική Ποικιλία. Ορισμός και Διαστάσεις*. Αθήνα: Διάυλος. σ. 15
- Φραγκουδάκη, Α. (1987α). *Γλώσσα και Ιδεολογία*. Αθήνα: Οδυσσέας.
- Φραγκουδάκη, Α. (1987β). *Γλώσσα λανθάνουσα*. Δίνη. σσ.42-44.
- Φραγκουδάκη, Α. (1995). *Γιατί δεν υπάρχουν βουλευτριες;.* Μελβούρνη: Νέα Ελλάδα.

Ξενόγλωσση

- Burnard, L. (2005). *Developing linguistic corpora: Metadata for corpus work*. In M. Wynne (Ed.) *Developing Linguistic Corpora: A Guide to Good Practice*. Oxford: Oxbow Books.
- Eckert, P., & MacConnell- Ginet, S. (2003). *Language and Gender*. New York: Cambridge University Press.
- Fairclough, N. (2003). *Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research*. London and New York: Routledge.
- Gygax, P. (2019). *A Language Index of Grammatical Gender Dimensions to Study the Impact of Grammatical Gender on the Way We Perceive Women and Men*. Frontiers in Psychology.
- Holmes, J. (2016). *Εισαγωγή στην Κοινωνιογλωσσολογία*. Αθήνα: Πατάκης.
- Kalfadopoulou, V., & Tsigou, M. (2022). Inclusive Language In Translation Technology: Theory And Practice; the case of Greek. *New Trends in Translation and Technology*. Retrived from:

https://www.researchgate.net/profile/Abdelalah-Alsolami/publication/371681915_Mapping_Translation_Technology_Provision_in_Saudi_University_Degrees_Two_Different_Pathways/links/648f88b58de7ed28ba34ab41/Mapping-Translation-Technology-Provision-in-Saudi-University-Degrees-Two-Different-Pathways.pdf - page=218

Labov, W. (1972). *Sociolinguistic Patterns*. Philadelphia: University of Pennsylvania.

McEnery, T., & Wilson, A. (1996). *Corpus Linguistics: An Introduction*. . Edinburgh: Edinburgh University Press.

Sampson, G. (2001). *Empirical Linguistics*. London/New York: Continuum. Retrieved from:

https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=4b6vAwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PR5&dq=Empirical+Linguistics&ots=uwerDDSacE&sig=C2UmIaOzigFME NzpdgqtgAN-owo&redir_esc=y - v=onepage&q=Empirical Linguistics&f=false

Saussure, F. (1972). *Course de linguistique générale*. Paris: Payot.

Saussure, F. (1979). *Μαθήματα γενικής γλωσσολογίας (Μτφρ.: Φ. Δ. Αποστολόπουλος)*. Αθήνα: Παπαζήσης.

Schiebinger, L. (2016). *Gendered Innovations: Harnessing the Creative Power of Gender Analysis*.

Sinclair, J. (1996). *Preliminary recommendations on corpus typology. EAGLES document*.

Spender, D. (1980). *Man made language*. Routledge. pp. 93-97. Retrieved fromQ

https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=4tAd-9g2bMkC&oi=fnd&pg=PA93&dq=spender+1980,+man+made+&ots=wkV80xZOUN&sig=dWUNyJy0bSHXxmckG12xKL3StwM&redir_esc=y - v=onepage&q=spender 1980, man made&f=false

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΓΓ: Γενική/ος Γραμματέας

ΠΤΒ: Πρόεδρος της Βουλής

ΠΤΕ: Πρόεδρος της Επιτροπής

ΠΕΣ: Πρόεδρος Επιστημονικού Συμβουλίου

ΥΠ.ΟΙΚ.: Υπουργός Οικονομικών

Α.Π.: Αριθμός Πρωτοκόλλου

Α.Δ.Α.: Αριθμός Διαδικτυακής Ανάρτησης

Α.Π./Α.Δ.Α.	ΕΙΔΟΣ ΕΓΓΡΑΦΟΥ	ΤΕΛΙΚΗ/ΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΟΥΣΑ/ΩΝ	ΕΤΟΣ
12258	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2014
11579	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2014
12262	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2014
10946	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2014
11044	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2014
12259	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2014
12314	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2014
12320	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2014
12010	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2014
12471	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2014
0Ζ-033Ζ	ΕΚΘΕΣΗ	ΠΕΣ	2014
4046	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2015
1197	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2015
4098	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2015
1328	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2015
4040	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2015
1246	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2015
4965	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2015
8508	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2015
16422	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2015
3	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2015
1	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2015
8201	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2016
2722	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2016
2735	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2016
2912	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2016
2919	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2016

15397	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2016
126	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2016
0Ε-03ΤΝ	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2016
117	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2016
128	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2016
83	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2016
3376	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2017
4065	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2017
4610	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2017
12391	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2017
1142	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2017
282	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2017
439	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2017
289	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2017
438	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2017
250	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2018
1677	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2018
805	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2018
321	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2018
1422	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2018
2086	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2018
698	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2018
677	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2018
414	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2018
705	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2018
01-0525	ΕΚΘΕΣΗ	ΠΕΣ	2018
8233	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ, ΥΠ.ΟΙΚ	2019
8594	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2019
6624	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2019
5754	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2019
5573	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2019
1028	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2019
2103	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΒ	2019
02-05ΟΤ	ΕΚΘΕΣΗ	ΠΕΣ	2019
13054	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2020
7017	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2020
12830	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2020
12829	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2020
13069	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2020
13592	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2020
04-06ΥΡ	ΕΚΘΕΣΗ	ΠΕΣ	2020
7477	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2021

7538	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2021
7888	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2021
7478	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2021
02-074I	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2021
433	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2021
377	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2021
09-07TB	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2022
8730	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2022
8614	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2022
1578	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2022
7244	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2022
0Z-07MI	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2022
8750	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2022
674	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2022
15859	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2023
6248	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2023
6039	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2023
6622	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2023
6288	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2023
6663	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2023
4877	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2023
6151	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2023
6925	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2023
0A-08TN	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2024
4770	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2024
1430	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2024
4383	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2024
05-08XX	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΠΤΒ	2024
4376	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2024
3875	ΑΠΟΦΑΣΗ	ΓΓ	2024
01-093P	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2024
127	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2024
1703	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΒ	2024
135	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΒ	2024
160	ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ	ΠΤΕ	2024

424833	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗΣ	2022
734260	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗΣ	2019
1001968	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΑΤΤΙΚΗΣ	2023

329402/1273	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	2017
297255/2779	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	2015
69065/16188	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2018
105410/42894	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2021
52313/9177	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2014
73865/14221	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2016
561	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	2017
206	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	2024
23367	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	2021
352	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	2022
372281/19-11-2015	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΗΜΟΥ	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	2015
124979/07-04-2015	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΗΜΟΥ	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	2015
339003/27-10-2016	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΗΜΟΥ	ΑΘΗΝΑΙΩΝ	2016
99612	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΗΜΟΥ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2014
69042	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΗΜΟΥ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	2024
10927	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΗΜΟΥ	Κ. ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΝΤΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2019
5635	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΗΜΟΥ	Κ. ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΠΟΝΤΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	2019
2/16015	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΗΜΟΥ	ΡΟΔΟΥ	2024
2/40993	ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΗΜΟΥ	ΡΟΔΟΥ	2016